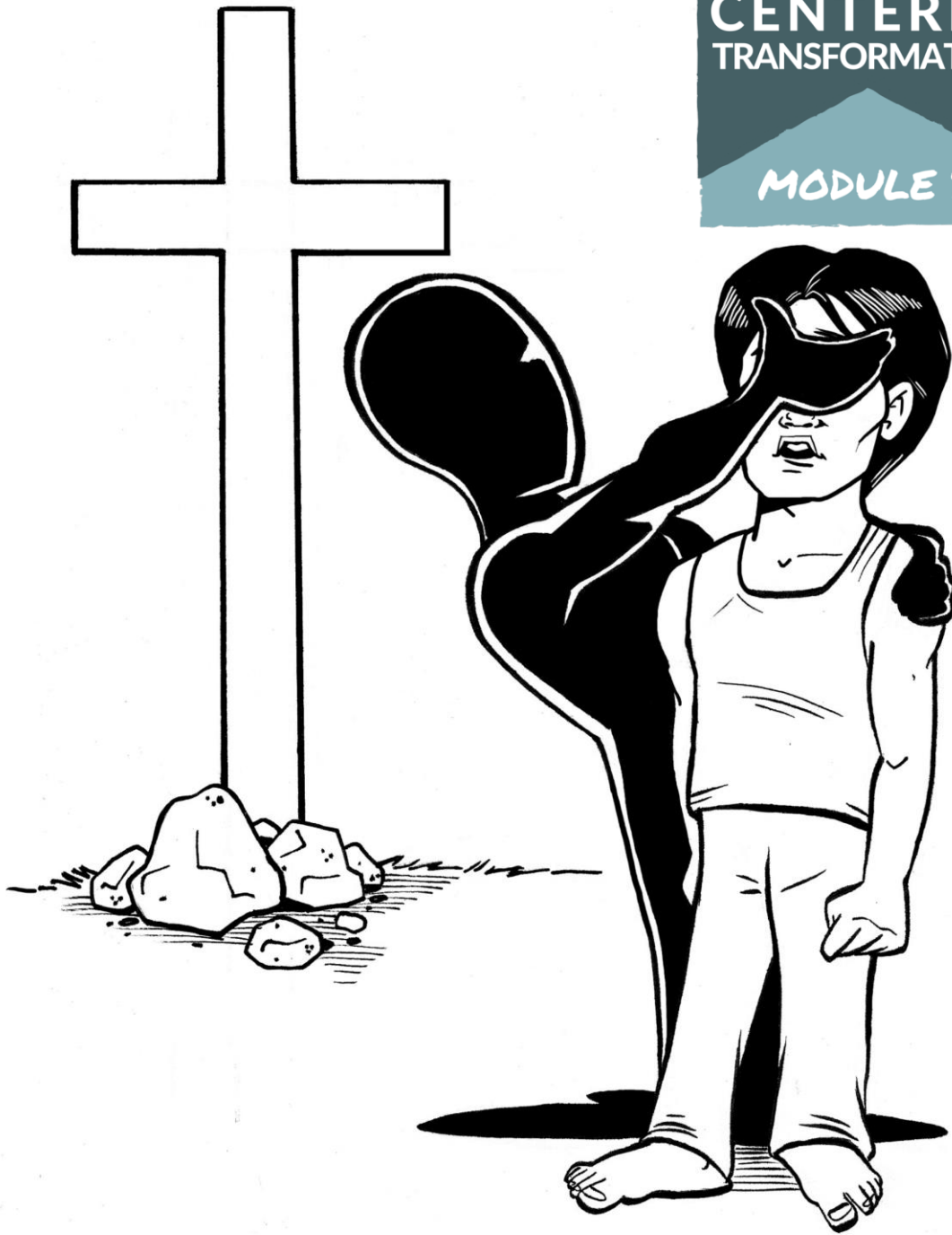

**TRUTH
CENTERED
TRANSFORMATION**

MODULE 3

KUBAKISA MASONGA YA NZAMBI TI LUVUNU YA SATANA MUKANDA YA LONGI

Tala-tala ya Malongi

Dilongi ya ntete : keti beto kele na kusoba ? 1

Luyantiku ya dilongi
 Minsiku ya Nzambi.....
 Vutukila kitini ya ntete ya malongi
 kusoba na insi ya Fidji.....
 Bizushi ya insi ya Fidji.....
 Kitini ya malongi ya ntete ti ya zole.....
 Beto yindula fioti

Dilongi ya zole : Beto fuefe vanda ba ngenzi ya bigangwa ya nzambi 8

Luyantiku ya dilongi
 Mambu ya kulutaka
 Beto longuka Biblia
 Kuzinga ti kuyukana ya mbote ti bigangwa ya nzambi.....
 Tala-tala ya bigangwa ya nzambi.....

Dilongi ya tatu : Beto lunga soba mbasi na beto13

Luyantiku ya dilongi
 Kusala lusuasana.....
 Muntu yina ke nata kusoba
 Kusukisa ba ngindu.....
 Kusadila Malongi.....

Dilongi ya iya : Nzambi me pesaka beto ya mingi19

Luyantiku ya dilongi
 Beto longuka Biblia
 Beto buya kusosa ba nzila ya kubuyila kusala yina ya beto fuefe sala
 Beto kele na mfunu ya kumona yina yonso ya nzambi kupesaka beto.....
 Bisadi ya bilanga

Dilongi ya tanu : Satana kele ti luvunu mingi23

Luyantiku ya dilongi
 Inki luvunu Satana kutubaka ?.....
 Inki kimalu luvunu yina me kusalaka ?
 Inki mutindu beto lunga kukatula luvunu yina ?

Dilongi ya sambanu : Beto kutalulula diaka yina ya beto ke na yo mfunu.....28

Luyantiku ya dilongi
 Mabuta
 Bimvuka.....
 Kulandila mambu ya beto fuefe sala na kusalaka ntete yina ya beto kele na yo na mfunu kuluta

Dilongi ya ntete: Keti beto kele na kusoba?

Mfunu ya dilongi yai

1. Kubakisa nde sambu beto kele bakristu luzingu na beto fuefe kusoba na ntangu beto ke tambula na kulemfuka na nzambi.
2. Kubaka ntangu ya kutala kana beto ke sadilakibeni na luzingu nabeto mambu ya beto zaba na minsiku ya nzambi ye mpi kana kusoba kele kumonika polele

Bisadilu

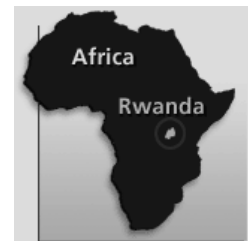
1. Sanduku ya bizushi — bizushi ya insi ya Fidji
2. Bitini ya nene ya ba papiers ti bisonikidi

Luyantiku ya dilongi

Beno tanga masolo yai

Disolo ya ntete : Insi ya Ruanda

Insi ya Ruanda kele insi mosi ya fioti, yo kele kaka na bantu mafunda nana (8 millions. Na ba mvula nkama mosi (100 ans) me katuka kuluta ata muntu mos ive kuvanda mukristu na insi yai, kansi na luyantiku ya ba mvula 1990 ba nzo-nzambi ya bakristu kukumaka bifulu yonso : mingi ya bantu (85%) kukumaka ba kristu. Yo yantikaka ntangu kutelema na mambu ya nzambi kusalamaka na ndambu ya ntoto ya Afrika ke basikilaka ntangu na mvula 1940. Bantu mingi kudipesaka na nzila ya nzambi. Na ba mvula 1991 ti 1993 ba malongi ya nzambi yina ke pesamaka na nganda ya kibansala kusalamaka mingi ya mpi bantu mingi diaka kupesaka luzingu na bo na Mfumu Yezu.

Kansi na ngonda ya iya ti na ngonda ya tanu ya 1994, kufua bantu na mpila mosi ya kuluta kiteso kusalamaka, difunda mosi ya bantu (1 million) kufuaka mpi mafunda zole (2 millions) kutinaka na ba insi ya nzenza. Bantu kufuisanaka sambu na kimbeni ya kukonda kuvanda ndinga mosi. Kufuisanaka yango kusalamaka na kunuana na maboko ti ba mbele kansi na minduki to na masasi ve. Na insi yai bantu nioso kuvandaka bakristu disongidila nde bakristu zole-zole kukutanaka na bitumba ye bo tulanaka ba mbele. Masolo ya kufuisakana na bo kele masolo mosi ya mbi ye mpi ya mpasi kibeni. Bovandaka kubaka bankento na ngolo ye mpi kufua bo na ntuala ya bana na bo, bo vanda tinda bantu na ngolo na kuzika bana na bo ya moyo. Bantu kundimaka ve nde buimvuka zole ya bakristu lungaka kuzolana ve na mutindu yina.

Disolo ya zole : Insi ya Amerika

Na insi ya Amerika ba nzo-nzambi kele bifulu yonso na kati ya buala. Bifulu yonso ya ngez ta kuenda nge ta kuta ba televisions ti ba radios ya bakristu. Ba kristu kele ti ba nzo-nkanda ya nene (universités) ti ya fioti (primaires) sambu bana na bo kuvanda ti bikalulu ya mbote ya bakristu. Mikanda ya mpila na mpila ti ba internet sambu na bakristu kele ya kutanga ve. Kansi na Amerika, bana ya kukatula na mavumu difunda mosi na ndambu (1 million et demi) kele kufua konso mvula. Kati kati ya ntalu ya ba makuela na bo ke sukaka kaka na kukabuana. Ntalu ya kukabuana yai kele kaka ve sambu na bantu ya nkaka kansi ti bakristu mpi kele na kati. Kima ya kuyituka, ti bakristu ti bantu ya nkaka, bo yonso ke sala kaka kiteso mosi.

Disolo ya tatu : disolo ya Insi ya Brésil

Na pene –pene ya nzadi ya nene ya Amazone bimbuka ya bantu ke zingaka kuna kele bansukami ya ngolo ye mpi bo ke zingaka ntama ti bantu ya nkaka . na kukuma kifulu ya bo ke vandaka nge fuete Kuenda kaka na masuwa. Na ba mvula makumi tatu me katuka kuluta ata muklistu mosi kuvandaka kuna ve. Kansi ba nsadi ya nzambi kukumaka kuna ye bo longaka bo mambu ya nzambi, ye mpi Bantu mingi kudipesaka na nzambi. Ba nsadi ya nzambi kuvandaka mua ntangu fioti na kati na bo, bo tungaka nzo-nzambi na nima bokuendaka na ndambu ya nkaka. Kansi bubu kana nge kuenda kuna nge ta dila, sambu bantu yina kele na kinsukami mosi ya kuluta kiteso. Ba mabuta ke diaka na mpasi. Sambu na kuzua mpila ya kuzingila bo ke tindaka bana na bo ya bankento ata bayina kele ti ba mvula kumi na zole na kusala kindumba. Bibuti ke kabaka bana na bo ya bankento na bantu ya mbongo ya ba buala na bo sambu bo kupesa bo mbongo ti madia. Ti ba kristu mpi ke salaka kaka mutindu mosi.

- Inki me kusalama na mosi-mosi ya masolo yai ?
- Masolo yai yo ke yitukisa to ve? Sambu na inki yo ke yitukisa?
- na ngindu na beno , nzambi ke waka inki mutindu na ntima na yandi sambu na mabu ya mutindu yai ? Sambu na inki ya kae waka buna?

Disolo ya iya : buala ya zulu ya ngumba

Kuvandaka na buala mosi na zulz ya ngumba. Yo vandaka na kinziunga mosi ya kukonda kimvuama na kati ya insi na bo ye bantu vandaka kuzinga luzingu mosi ya kukonda bima ya mfunu. Bo vandaka kutadila mvula ti ntangu sambu na kuzaba inki mutindu mvula yina ta lutila bo- ket ibo ta vanda ti bima ya kudia to bo ta fua na nzala? Bo vandaka ti ba kabiné ve ye mpi bo vandaka kuzinga na ba nzo mosi ya kutungamaka mbote ve. Bo vandaka bantu ya mpasi ve, bo vandaka kusala mingi sambu nde mvula na mvula luzingu na bo kuvanda mbote.

Bubu yo me lungisa ba mvula makumi tatu ba nsadi ya nzambi kukumaka na kinziunga yin aye mpi bo longaka bo mambu ya Yezu. Na nima ya kulanda malongi na mua ntangu ya nda, na nsuka bondimaka ndinga ya nzambi ye ba mingi kati na bo kukumaka bakristu. Ba nsadi ya nzambi kusadisaka bo na kusala ba mabundu ya nzambi. Bantu kuvandaka kukuenda na nzo-nzambi ntangu nionso. Bo vandaka na kiese mingi sambu bo zabaka nde kana bo kufua bo ta kuenda na zulu ye mpi bo vandaka kuvingila kilumbu yango na kiese sambu bo kuenda kumona mfumu Yezu.

Ba nsadi ya ba nzenza kukuendaka ye bo bikaka dibundu na maboko ya ba nsadi yina kuvandaka ba nkua buala. Na nima ya ba mvula makumi tatu ba nsadi yina ya ba nzenza kuisaka kuvutuka. Bo monaka nde dibundu kuyelaka ye mpi bantu vandaka kukutana ntangu nionso na bisambu. Kansi buala kuvandaka kaka mutindu ya bo bikaka yo. Bantu kuvandaka kaka na kinsukami ye mpi bo vandaka kaka kutadila ntangu ti mvula sambu na kuzaba kana bo ta zua bima ya kudia na mvula yina to ve. Bo vandaka kaka ti ba kabiné ve na mabuala na bo. Mambu kusobaka kibeni ve.

- Inki me kuluta na disolo yai?
- Disolo yai ke yitukisa? Sambu na inki? To sambu na inki ve?
- Inki me kukana na disolo yai ti masolo yai me katuka kuluta?

Na kutala mbote disolo yai ya nsuka me yitukisa beto kibeni ve sambu yo me kukana ti yina ya ntete. Beto ke mona awa nde kimokristu me kumisa bantu bana ya nzambi kansi yo me soba luzingu na bo ve.

Minsiku ya nzambi

Tanga Dt. 30 :11-20

- Nzambi ke tendula minsiku na yandi inki mutindu ? Yo kele mpasi na kusadila to ve ?
- Na nzila ya 15 inki kupona bo me tula na ntwala na beto ? Beno me pona inki yo?
- Inki ke pesaka luzingu ti lusakumunu? (Vs.15-16)
- Inki ke nataka lufua ti luzingu ya mpasi? (Vs.17-18)
- Nzambi ke zola nde beto kupona inki? (v.19)

Tanga Dt. 28:1-14

- Inki ke salamaka kana beto ke lemfuka na bansiku ya nzambi?
- Mambu ya mbote ya beto fueete kubaka, yo kele sambu na luzingu yai to na nima ya lufua?

Tanga Dt. 28:15-19

- Inki ke salamaka kana beto ke lemfuka ve na ba nsiku ya nzambi?

Nzambi me pesaka ba nsiku mingi yina ke longaka beto inki mutindu kunatisa luzingu na beto. Na kati kuna kele ti bansiku me tala mabanza ya bantu. Mumbandu: « kuzola nkento ya nkueno ve » ye mpi kele ti minsiku me tala bigangua ya nkaka ya nzambi. Mumbandu: kilumbu mosi kele ti ba ntangu makumi zole na iya (24 heures) to nti nionso kele na mfunu ya masa sambu nde yo kuyela.

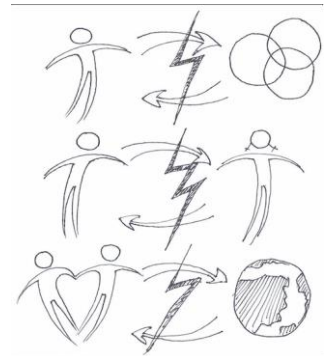
Kana beto ke zitisa ba nsiku ya nzambi beto ta mona mutindu luzingu na beto ta bonga. Beto fueete kubakisa ba nsiku yai ye mpi kuyantika na kusadila yo na luzingu na beto. Kana beto ke zitisa yo, beto ta mona inki mutindu nzambi ta sakumuna luzingu na beto.

Beno bandulula kitini ya ntete ya malongi (module 1)

Beno tala kizushi ya tatu ya kitini yantete, na dilongi na yo yantete

- Inki ba kuwakana kele kumonika na kutala bizushi yai mosi-mosi ?
- Keti nzambi kele ti bansiku me tala ba kuwakana yai yonso? Beno ke yindula inki yo?

Nzambi kele ti bansiku ya mutindu beto fueete natisila ba kuwakana yai. Yandi kupesaka beto ba mpila yina kulunda kusadisa beto na kununga na kati ya mambu yai nioso ye sambu nu kubongisa ba kuwakana yina kubebaka. Na malongi ya me katuka kuluta, beto tubilaka yina me tadila Réforme.

Na ntangu yina bantu kuvandaka bansukami. Kukatula kaka bayina kuvandaka bamvuama ti bayina kuvandaka bamfumu, kansi bantu yina ya nkaka kuvandaka kuzinga na mpasi.

Bubu yai ba mvula 400 me kulunga, Réforme kusalamaka na kinziunga ya ndambu ya zulu ya ntoto ya mputu. Bantu kuyantikaka kutanga biblia bo mosi. Bo vandaka diaka na mfunu ya nganga-nzambi ve sambu na kusonga bo yina ya biblia kele kulonga. Bo yantikaka kulonguka bansiku ya nzambi. Na nima bo mosi kumaka kulonga yo na ba inzonkanda ya nene ti ya fioti sambuy na bana na bo. Kaka sambu na kuzaba ya bansiku yina bantu kuyantikaka na kusoba mutindu na bo ya kuzinga kulandisama na yo. Mumbandu bo nionso kubakisaka nde nzambi kulombaka na beto na kusala kisalu ngolo kibeni bonso nde beto ke sala yo sambu na yandi kansi bantu ve (Ephésiens 6 : 7). Bo kubakisaka mpi nde beto kele na mfunu ya kupesa ye ya kusadisana beto na beto.

Kaka na mutindu bo vandaka kusoba kimvuka ya mabuala na bo mpi vandaka kusoba. Bima ya kudi a kukumaka mingi ye muntu mosi vandaka kufua nzala ve. Mabuta kusobaka mingi ye muntu nionso kukumaka kulonguka na ba inzonkanda. Ba insi nionso ya kinziunga yina ya mputu kukatukaka na kinsukami mosi-mosi.

Kaka mutindu bo kumaka kuzitisa bansiku ya nzambi, ba insi ya mputu ya kinziungayina nionso kukumaka na kimvuama ya ngolo. Kubuya kusadila bansiku ya nzambi ke kotisaka bantu na kinsukami. Kana beto ke zola kukatuka na luzingu ya kinsukami, beto fute kubakisa bansiku yai ye mpi kusadila yo na luzingu na beto.

Biblia mukanda yina ke songaka bantu bansiku ya nzambi beto mpi yo me pesamilaka beto. Yo ke mfunu ming inde beto sadila yo na kuzingu na beto. Ku kuisa na nzo nzambi na lumingu me kulunga ve. Nzambi kele na mfunu nde beto kuzitisa bansiku na yandi ntangu nionso.

. Kaka na mutindu beto ta sadila mambu yai, beto ta mona mpi luzingu na beto kele kusoba. Yo ke zola kutuba ve nde mpasi yonso ta mana na luzingu na beto. Kana beto kutala luzingu ya ntumua Polo, beto ta mona nde ntangu yonso ya vandaka kaka kukutana na ba mpasi ya mutindu na mutindu. Kansi ma lakak beto nde yandi ta skumuna beto kana beto ke tambula na kulemfuka na zina na yandi. Ata ntumua Polo kuvandaka ntangu nionso na kiese na ntwala ya ba mpasi yina yonso ya yandi vandaka kumona.

Kusoba ya insi ya Fidji

Beno sadila bizushi sambu na kubula disolo yai me kutala insi ya Fidji.

Pana ya balongoki kele na kulanda disolo yai, lombamba na bob o kuyilama sambu na kuvutula ba mvutu na ba ngiufula yai :

1. Na inki ba miyindu bantu kuyantikaka na kulemfuka na nzambi?
2. Na inki ba mitindu nzambi kuyantikaka na kusakumuna bo ?

Bizushi ya Insi ya Fidji

<p>1. Introduction</p> 	<p>Insi ya Fidji kele ba ndambu ya ntoto 322 na kati ya nzadi-mungua. Yo kele kinziunga mosi ya kitoko kifulu bantu ya lukumu mingi ya nsi ntoto yai ke kuendaka kulutisa ntangu. Mbongo mingi ya insi yina ke kotaka kaka na nzila ya bantu yango. Bantu 850.000 ke zingaka na insi yina. Kati-kati kele bantu ya Fidji kati-kati ya nkaka bantu ya Insi ya inde.</p>
<p>2. Problèmes rencontrés</p> 	<p>Na ngonda ya tanu ya mvula 2000, bantu kubakaka kimfumu na ngolo, ye mpi bo natisaka bantu ti minduki bilumbu makumi tanu na sambanu (56 jours), mpila ya kutina kuvandaka ve. Na ba bala-bala mobulu kuvandaka ngolo, bantu kuvandaka kufuisakana mpila ve. Ba soda kuvandaka kunuana bo na bo. Ata ko bo yambulaka bamfumu ya insi yina ya bo kangaka kansi insi kuvandaka kaka na kigonsa. Banzenza kuvandaka kukuisa diaka ve bantu ya kutekila bima kuvandaka diaka ve.</p>
<p>3. Kuvukana ya mabundu</p> 	<p>Ba mabundu ya Fidji kuvandaka kuyukana ve, bo vandaka mpi kusadisana ve. Nkutu bo vandaka kunuanisana bo na bo. Kansi na nima mabundu kumonaka nde yo vandaka mfunu na bo na kuyukana ti kusambila kumosi sambu na insi na bo. Na lukutakanu na bo yantete bantwadisi ya mabundu yonso kukuisaka ye bo salaka kimvuka ya mabundu ya bakristu. ba nsadi ya nzambi kumonaka nde bo fueete sala kisalu ya nzambi kimvuka sambu nde nzambi kusakumuna insi na bo.</p>
<p>4. Mfunguna kilandi ya mfumu ya insi</p> 	<p>Na nganda ya nsambuadi ya mvula 2001 bakristu ya insi ya mvimba kukutanaka sambu na bisambu ye sambu na kulonguka biblia kumosi. Na nsuka ya lukutakanu kilandi ya mfumu ya ntete ya bulamatadi kulombaka ndolula na nzambi ye yandi kuombaka na nzambi na kusadisa yandi sambu yandi kunatisa insi na mutindu ke pesaka nzambi lukumu. Na nima ya bilumbu yandi kumaka mfumu ya ntete ya insi ye yandi kususaka ba ntwadisi ya mabundu na kusala kumosi ti yandi.</p>
<p>5. Mambu ya mbi ya ntama</p> 	<p>Na ntangu ya ntama insi ya Fidji kuzabanaka sambu kindoki kuvandaka ngolo ti kudia bantu bonso madia. Nkutu bantu yango ya bo vandaka kudia, bo vandaka kulomba na bo na kubuka bo mosi ba nkuni ya bo ta lambila bo. Ba mfumu ya ba ndoki vandaka kutambula na zulu ya matadi ya tiya ye bo vandaka kuzika ve. Kansi mambu yai kubikaka bilakidi ya mbi nna mabuala nabo. Bantu kukumaka kufua na mpila mosi ya kimpewe, bantu mpila ya kubakisa yo kuvandaka ve.</p>

<p>6. Disolo ya buala mosi</p> 	<p>Buala mosi kukuendaka nsangu sambu na bilanga ya diamba. Nduku mosi ya mfumu ya bayina ke tekaka diamba kubelaka. Yandi yantikaka kuwa boma sambu na lufua. Bo waka nsangu ya dibundu mosi ye bo nataka yandi sambu na bo sambila sambu na yandi. Yandi belukaka ye yandi yambaka Yezu na luzingu na yandi. Ntangu bantu ya buala kuwalka mambu yina bo mpi kupesaka luzingu na bo na Mfumu Yezu. Bo yonso kuisaka kudizaba na nima nde bo kusamaka na Satana. Bo mosi kubakaka lukanu ye bo kumanisaka mambu ya kindoki na kinziunga na bo. Ata mfumu ya bateki ya diamba yandi mpi kukumaka mukristu ye yandi bikaka kisalu ya diamba. Bubu yai bantu ya kuluta kitesu (80%-90%) me kumaka bakristu na buala yina. Ba mfumu ya buala kumonaka kiese mingi kansi na ngindu na bo, bo monaka nde mambu ya nkaka ya kusala kele. Bo yantikaka kukutana konso suka (na 4h) sambu na kusamba. Bo lombaka nzambi ndolula ye mpi bo lombaka yandi na kunatisa kimvuka na bo. Bantu mingi kuvandaka kubela, bo yonso ke belaka diaka ve. Ba nti kuvandaka kubuta diaka bambuma ve kansi kumaka kubuta. Nzadi kuvandaka na bambisi ve yo kufulukaka diaka na ba mbisi</p>
<p>7. Kusoba na kati ya ba boloko</p> 	<p>Bantu yina kusosaka kubaka kimfumu na ngolo bo kotisaka bo na boloko. Boloko kuvandaka kifulu ya kukonda kivuvu. Kansi ba mabundu yantikaka na kukuenda kutala bantu na ba boloko. Na luyantiku yo vandaka mpasi. Kimbeni kuvandaka mingi na ntima ya bantu ye ngindu na bo kuvandaka kaka ya kuvutula mambi ya bosalaka bo. Bo zolaka ve na kulolula. Kansi nzambi kusalaka ye bantu ya boloko mingi kukumaka bakristu. bubu yai nge lunga kuwa bantu ke yimbila nzambi na boloko. Kana nge ke luta pene-pene ya boloko nge ta yindula nde nge ke na lueka ya nzo-nzambi.</p>
<p>8. kusoba kukumaka ya mingi</p> 	<p>Na ba ville mpi kusobaka kukotaka ngolo. Ba mabundu kuvanadaka kuvukana sambu na kusambila sambu na ville na bo. Bo lombaka nzambi ndolula na mutindu ba vandaka kuzingila bo na bo. Ba villes na bo kuyantikaka na kusoba ngolo kibeni. Na ntangu ya ntama bantu vandaka kuseka ve kansi ntangu ya ibo me kumaka kuseka. Kufua bantu, kinsukami, kulomba na nzila, ti bana ya ke zingaka na ba balabala kele diaka mingi ve. Bana yonso me kumaka kukuenda na nzo-nkanda. Kimvuama ya insi me kubonga ye banzenza mpi me yantika na kuisa vutuka.</p>
<p>9. Disolo ya buala ya nkaka</p> 	<p>Na kinziunga mosi bo salaka ba mvula makumi tanu na tanu (55) ata mbisi mosi kuvandaka diaka na masa na bo ve sambu ndikila kukotaka na kati ya masa. Mpila ya kusala bilanga na lueka ya masa kuvandaka ve. Bantu yonso ya buala kukutanaka sambu na kulomba nzambi ndolula sambu na masumu ya ba nkaka na bo, ye bo yonso kubuyaka kindoki. Bo lombaka ndolula na nzambi. Bilumbu mingi bo vandaka kaka kusamba ti kudidila nzambi. Bo basisaka bisadilu na bo ya kindoki ye bo yokaka yo tiya. Nzambi kuwilaka bo ye yandi belulaka masa na bo, ye yo fulukaka diaka ti bambisi. Ntoto pene-pene ya masa mpi kukumaka mbote ye kisalu ya bilanga kuvutukaka.</p>

Beno tanga na kimvuka 2 Chroniques 7 :14

- Na inki mutindu bantu me kudipesa na nzambi ?
- N a inki mutindu nzambi me belula insi na bo ?

Na inki mutindu ya lusuasanu bo yantikaka kulemfuka na nzambi ?

- Mabundu kusalaka kisalu na kimvuka
- Mabundu yantikaka na kusambila na kimvuka
- Bantu kulombaka ndolula sambu na mambu kusalamaka na ntangu ya ntama
- Bo losaka bisadilu ya kindoki

Na inki mutindu ya lusuasanu nzambi kusakumunaka bo?

- Ntoto kubutaka matiti bifulu ya yo vandaka kubuta diaka ve
- Masa kufulukaka na ba mbisi
- Ba mbuma ya nzadi kukumaka mingi kuluta na ntangu ya ntama
- Kufua bantu na nku kuvandaka diaka mingi ve
- Bana ke zingaka na bala-bala kuvandaka diaka mingi ve
- Bantu kuyantikaka diaka na kuseka
- Ba nzenza kuisaka diaka
- kimvuama ya buala kukuendaka na ntwala

Na malongi ta kuisa na ntwala beto ta tala mbote-mbote ba nsiku ya nzambi. Na nima beto ta tala inki mutindu satana ke kusaka beto ye mpi inki mutindu ya ke kangaka beto na kinsukami.

Kitini ya malongi ya ntete ti ya zole

Beto solulaka na yina me tala bansiku ya nzambi na bitini zole ya malongi ya beto bakaka ntete

Na bimbuka ya fioti

Beno meka kuyindula sambu na mambu yai mosi-mosi na yina ya beno longukaka sambu na yo. Beno sala kifuanisu to yindula disolo mosi to mbandu mosi sambu na mambu yai.

- Beno zola nkueno na beno
- Makabu
- Kisalu
- Kimpeve, nitu, kimvuka, ye mabanza

Kabula bifuanisu na bampangi ya nkaka na kati ya nzo-nkanda.

Kuyindula

Baka ntangu ya kuyindula sambu na mosi-mosi ya mambu yai. Na luzingu na nge mosi inki mambu me salamaka kulandisama na mambu yai ? Inki kima ya nkaka nge lunga kusala?

Dilongi ya zole :

Beto fueite vanda bilangididi ya bigangua

Mfunu ya dilongi yai

1. Kubakisa nde beto fueite natisa ti kutalambote bigangua ya nzambi kansi beto fueite bebisa yo ve, yo mpi fueite kunatisa beto ve.
2. Yindula inki mutindu bigangua kunatisaka bo ye inki mutindu bo lunga na kukatuka na mambu yina
3. Yindula na inki mutindu bo vandaka ba langididi ya mbpote ve ya bigangua ye mpi inki mutindu bo lunga kukuenda na ntwala

Ndonga ya bisadidi

1. Sanduku ya bifuanisu — Karti ya bigangua
2. Ndambu ya masa
3. Lele sambu na kukawusa masa
4. Papié ya nene sambu na kusonika mambu

Luyantiku ya dilongi

Beno tula masa na kayi ya nzo-nkanda na kifulu mosi yina ata masa kutiamuka yo ta sala kima ve. Tobula mua ditobo ya fioti na kifulu yango ye bika masa kukota fioti-fiote na ka mua ditobo yina na ntangu ya nge kele na kulonga. Sala nde ditobo yango yo kanguka mbote sambu masa kukukota nsualu sambu balongoki kumona yo. Yantika na kulonga ye mpi beno pesa mbandu na yo kana longoki mosi kumona masa yina.

Kana muntu mosi me kumona nde masa kele na kumana, vutula mvutu nde nge lunga kusala kima mosi. Bika balongoki bo basisa ba ngindu inki mutindu masa yai lunga kukangama. Kana muntu ke pesa ngindu ve pana lomba na bo keti bo lunga kusala kima mosi.

Beno solula na kimvuka

- Inki me katuka kusalama?
- Inki kuzolaka kusalama kana mono kanga ve ditobo?
- Ngindu na beno kuvandaka inki ntangu ya mu tubaka nde mu lunga kusala kima mosi ve?

Nzami ke songa beto na dikabu ya ntete Biblia na kuvanda na luyalu- to Kuvanda « Mfumu »- ya bigangwa na Yandi. Na dilongi yai beto ata tala mambu yayi na meso ya kukangula ngolo penza.

Disolo

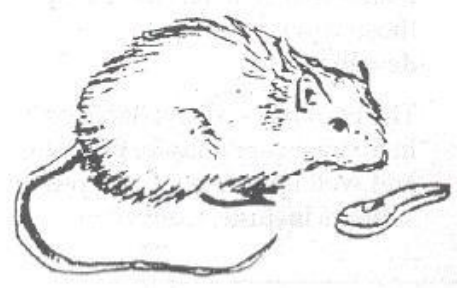
Tangila balongoki disolo yai

Bantu ya Inde Pokomchi kele bantu mosi ya luzingu ya mpasi. Bubu yai yo me lungisa ba mvula makumi tatu ba nsadi ya nzambi kukumaka kuna, bo longaka ndinga ya nzambi ye bo tungaka ba inzo-nzambi. Ba mingi kati na bo kundimaka Yezu kansi bimvika na bo kubikalaka kaka na luzingu ya mpasi.

Ba leke yina kundimaka yezu kutulaka kivuvu ya luzingu na bo na bilumbu ta kuisa na nima, kans ibo vandaka kutula ata kivuvu ve na luzingu ya bubu. Bo vandaka kuingila lufua sambu bo kubika luzingu ya mpasi ya ntoto yai ye bo kukuenda kua bo na zulu kifulu ya mfumu Yezu.

Mpasi mosi kuvandaka kati ya ba Pokomchi nionso: bo nionso kuvandaka na ba nzo ve ya kubumbila ba mbuma na bo ya bilanga. Bo vandaka kubasisa ba mbuma mingi na bilanga na bo kansi bana na bo kuvandaka kudia yo mbote ve sambu ba mpuku kuvandaka kudia yo. Pasteur Arthuro kuyfulaka bo nde : « ti beno ti ba mpuku banani ke mayele ya kuluta ? » ba nsadi bilanga kuvandaka kuvutula mvutu ti kuseka nde : « ba mpuku ». Arturo a demandé: « ba mpuku bantu ke kuyala na zulu beno to beno nde bantu kufuete kuyala na zulu ya ba mpuku ? » Bo yonso kumonaka nde ya masonga kibeni kele ba mpuku bantu kele kuyala na zulu na bo ti na zulu ya mabuta na bo. Sambu ba mpuku vandaka kudia madia muntu ya kubuyisa bo kuvandaka ve ye mpi bo vandaka kudia yonso ya bo ke zola kudia.

Sambu na mvutu na bo Arthuro kusongaka bo na kati ya biblia nde nzambi me pesaka bankento ti babakala kiyeka ya kuyala na zulu ya bigangua yonso. Yandi kusongaka bo nde nzambi me sakumunaka bo , yandi me pesaka bo kiyeka ya kuganga bima sambu bo kusalamaka na kufuanisu na yandi. Ye bo fuete kusadila kiyeka ya nzambi kupesaka bo ya kuyala na zulu ya bigangua.

Ba Pokomchi kubakaka lukanu ya kusala bonso biblia kele kulomba. Bo tungaka ba inzo ya kubumbila ba mbuma ya bilanga sambu ba mpuku kudia yo diaka ve. Banda kilumbu yina madia kukumaka mingi sambu ba mpuku kuvandaka diaka na mpila ya kudia yo ve.

Beno solula na kimvuka

- Inki mambu me kuluta na disolo yai?
- Inki beto lunga kulonguka na disolo yai ? Inki mutindu beto lunga kusadila?

Kulonguka biblia

Beno tanga Gn. 1 :26-28; Gn. 2 :15, Ps. 24 :1

- Ntoto yai kele ya nani? (*Psaume 24*)
- Nzambi kubilaka muntu na kusala inki sambu na bigangua na yandi?
 - *Twadisa yo mpi vanda na Kiyeka*
 - *Sadila yo*
 - *Tandina/ keba yo*

- Kulangidila yo disongidila nde inki? Inki beto ke salaka ntangu ya beto ke keba bigangua ya nzambi?
 - *Ntangu ya beto ke kebaka kimamosi buna, beto ke langidilaka yo nde yo beba ve. Beto ta sala mutindu yai kana beto ke losa mvindu ve bisika yonso ye kana beto ke bebisa ve bigangua. Beto fuete keba na kuzenga b anti mingi na mbala mosi sambu yo lunga kunatisa kubukana ya ntoto.*
- Kusala kisalu ya ntoto disongidila inki? Inki mutindu beto lunga kusala yo ?
 - *Ntangu ya beto ke sala kisalu na ntoto beto ke butisa yandi kima mosi. kigangua fuete kupesa na beto, kitoko ya insi madia ti kulungis ba mfunu na eto.,mumbandu ba nti ya kutungila ba nzo. Ntangu beto ke sala kisalu ya ntoto, beto ke lungisa yina nzam bi kilombaka beto na kusala. . ntangu beto ke sala kisalu yai ya ntoto beto fuete vanda na kiese sambu beto ke zitisa ndinga ya nzambi.*
- Kuyala na zulu ya bigangua disongidila nde inki ? (beno yindula disolo ya ba Pokomchi)
 - *Kuyala disongidila nde beto kele kunatisa kima mosi. Beto baka diaka mbandu ya ditopo ya masa, beto lunga kulandial kubasika ya masa- kansi masa ke landila beto ve ; beto fuete sadila kiyeka na beto sambu na kuyala na zulu ya bigangua. Mumbandu pont na zulu ya masa yo ke yala na zulu ya masa. Kana pont kele ve nzadi muntu ta natisa beto na luzolo na yandi. Kansi kana beto kele ti pont ti masuwa beto ta bantu ta baka lukanu ya kukuenda kisika ya beto ke zola na zulu ya masa. Nzambi ke sepelaka ve nde bigangua kunatisa beto. Beto fuete koba na kulomba na nzambi yandi kusonga beto inki mutindu beto fuana na kuyala na zulu ya bigangua.*

Kana beto ke yala, beto ke sala kisalu ya ntoto, beto ke keba bigangua zaba nde beto kele na kuzitisa ba nsiku ya nzambi. Nde yo yai kuzinga na kuwakana ya mbote ti bigangua. Kansi yo ke salamana mua mpasi mutindu mosi ve bonso yo vandaka na ntangu nzambi kupesaka ba nsiku na yandi na mbala ya ntete, sambu na kubua ya muntu na masumu, kansi yandi ke zolaka kaka nde beto kulemfukila yandi.

Kuwakana ya mbote ti bigangua

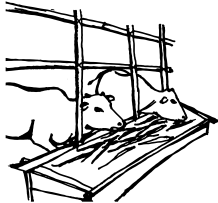

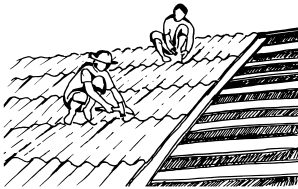

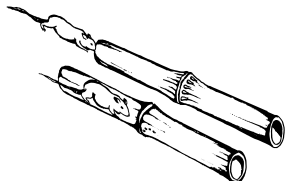
Kabula nzo-nkanda na bimbuka zole to tatu. Pesa konso kimvuka na ndambu ya nsaka ya ba karti ya bigangua yina kele na sanduku ya bifuanisu. Lomba na bo bo tala mbote-mboteba karti ya bizushi. Kabula yo kulandisama na kuwakana ya mbote to ya mbi ya yo kele na yo ti bigangua.

Pesa na nzo-nkanda mua ndambu ya ba karti ya mpembe. Lomba na bo na kusala bifuanisu ke monisa mbandu ya bimbuka yai.

Kana kisalu ya kimvuka me kumana, tala karti mosi-mosi. Yufula sambu na karti mosi-mosi kana beto ke salaka mambu yai na bimbuka na beto. Yufula na bo sambu na ba karti yai ya mbote kana beto lunga kukoba na kusala mambu yai ye sambu na ba karti yina ya mbi kana beto lunga kuyambula na kusala mambu ya mutindu yai

Lomba na nzo-nkanda bo basisa ba bangindu ye bo yindula inki mutindu kusadila yo sambu na kutadisa bisalu ya zola.

Bizushi ya bigangua

<p style="text-align: center;">Kukeba ba niama</p> 	<p style="text-align: center;">Masa ya unkete</p> 	<p style="text-align: center;">Kisalu ya ntoto</p>
<p>☺ Bo melomba na beto na kukeba baniama Beto fueete sadila bo lupangu sambu bo pesa beto maladi ve. Yo kele mpila ya kuyala bigangua.</p>	<p>☺ Kutimuna mabulu ya masa, kukenza yo ti kutokisa yo, to kutula yo na ntangu (SODIS) mutindu yai masa ta vanda mbote ye yo ta pesa beto maladi ve.</p>	<p>☺ Kutimuna mabulu ya masa, kukenza yo ti kutokisa yo, to kutula yo na ntangu (SODIS) mutindu yai masa ta vanda mbote ye yo ta pesa beto maladi ve.</p>
<p style="text-align: center;">Kurima</p> 	<p style="text-align: center;">Kuvaka imba</p> 	<p style="text-align: center;">Chimbuzi</p>
<p>☺ Beto fetele balula ntoto ya Nzambi pesaka beto. Yo fetele pesa yin aya beto kele na yo Mfunu kansi yo lenda yala beto ve. Beto kele na mfunu ya kutula mutindu ya kupesa masa sambu na kukumisa ntoto ya mbote mpidina yo ata buta mingi.</p>	<p>☺ Beto kele na mfunu ya bisika ya kumbana ntangu mpi mvula. Na kundimama nde beto kele na ba nzo ya mbote ikele mosi ya kusonga nde beto kele na kuyala bigangwa. Beto kele diaka ve na nsi ya luyalu ya ntangu mpi ya mvula.</p>	<p>☺ Ba cabine to ba toilettes ke kitisa ba maladi mpi kekumisa kinziunga na beto mavimpi. Beto me lombama na yidika yo mpi Kudindimisa nde yo nata beto ve na kubela.</p>
<p style="text-align: center;">Kuloba mbisi</p> 	<p style="text-align: center;">Kuzenga ba nti</p> 	<p style="text-align: center;">Mitambu ya ba mpuku</p>
<p>☺ Kuloba mbisi kele mutindu ya nkaka ya kusosa madia sambu na dibuta na beto.</p>	<p>☹ Beto fueete sala nionso na kukuna banti ya mpa kana beto ke zenga yina ya ntama. Ba nti kele dikabu ya nzambi sambu ntoto kubukana ve. Kana beto ke zenga ba nti ye beto ke sadila ntoto ve, yo ta kuma ntoto yina ke butaka ve.</p>	<p>☺ Mitambu ya ba mpuku lunga kumanisa ba mpuku yina ke diaka madia na beto. Kusala mitambu ya ba mpuku kele mpasi ve. Yo lunga kuvanda ya mbanzi bonso ya kifuanisu yai. Beto fueete yala na zulu ya bigangua ye mpi beto lunga bika ve mpuku kupesa beto maladi.</p>

Mitambu ya ba nzinzi 	Kukeba madia na ba nzinzi 	Kulala na musitikele
<p>☺ mitambu ya banzinzi kele mpila ya nkaka ya kumnisa banzinzi. Yandi me lombana beto na kuyala bigangua, kumanisa banzinzi kele mpi kuyala bigangua</p>	<p>☺ Beto fueite sosa inki mutindu kubalula ntoto yina ke butaka ve yo yantika kubuta na nzila ya kukotisila yo masa to na nzila ya kudisa yo fimié.</p>	<p>☺ Dibulu ya masa kele mpila ya kubasisa masa ya nzambi kupesaka beto yina ke vandaka na nsi yantoto. Masa ya dibulu ke sadisaka beto na kuvanda bunkete ti mavimpi ya mbote.</p>
Ba fulu 	Ntoto ya kuyuma 	Kusala mabulu ya masa
<p>☹ Nzambi kulombaka na beto na kutanina kibansala na beto. Yo ke zola kutubana nde yo fueite vanda kitoko mbu yo kupesa nzambi lukumu. Beto fueite losa mvindu na ntoto ve, kansi beto fueite tula mvindu na nzungu na yo.</p>	<p>☹ Beto fueite sosa inki mutindu kubalula ntoto yina ke butaka ve yo yantika kubuta na nzila ya kukotisila yo masa to na nzila ya kudisa yo fimié.</p>	<p>☺ Dibulu ya masa kele mpila ya kubasisa masa ya nzambi kupesaka beto yina ke vandaka na nsi yantoto. Masa ya dibulu ke sadisaka beto na kuvanda bunkete ti mavimpi ya mbote.</p>
Kukuna ndunda 	Ba niama ya nzo 	Ba mpuku yina ke diaka madia
<p>☺ Growing vegetables are another way that we can provide for our family.</p>	<p>☹ Animals should never be near our food. They carry disease. We need to control our animals and create pens for them.</p>	<p>☹ Rats spread disease and eat food that we need. We need to protect our food from rats and use things like traps to try to reduce the number of rats in our area.</p>

Dilongi ya tatu

Beto lunga soba mbasi na beto

Mfunu ya dilongi yai

1. Kubakisa nde nzambi kuvandaka ve na ngindu nde beto kusoba luzingu na beto ve. Yandi kele na mfunu mosi sambu na luzingu na beto ye yandi ke zolaka nde beto kuyela ye luzingu na beto kubonga
2. Kubakisa inki mutindu beto fueite kuvanda bantu yina ke kotisa kusoba sambu na bisadilu ya nkaka.

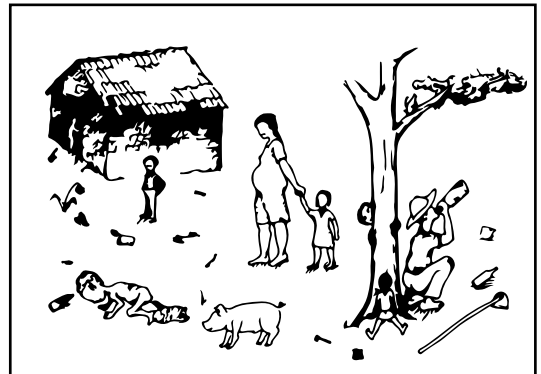
Bisadilu

1. Sanduku ya bizushi — Kifuanisu ya dibuta — Mpasi
2. Sanduku ya bifuanisu — Kifuanisu ya Yezu ti ya kuzikama
3. Sanduku ya bifuanisu — Kifuanisu ya Mama Lee
4. Ba papié ya ba longoki

Luyantiku

Songa kifuanisu ya dibuta— Mpasi Yufula na nzo-nkanda:

- Beno ka banza nde dibuta yai kusobaka na nima ya ngonda Sambanu ?
- Beno ke banza nde dibuta yai kusobaka na mvula yina kulutaka?
- Beno ke banza nde dibuta yai ta kusoba na ngonda yai ka kuisa ?
- Beno ke banza nde dibuta yai ta kusoba na kati ya ban gonda sambanu ke na kuisa ?
- Beno ke banza nde dibuta yai ta kusoba nakati-kati ya mvula yai kele kuisa ?

Kana bo kubuya na ba mvutu na bo yonso, pana nge yufula bo sambu na inki. Kana bo kundima nde bolunga kusoba, yufulu bo na inki mutindu yo ta salama ?

Tanga diaka – Dt. 28 :1-14.

- Na inki mutindu nzambi ke zola kusakumuna beto?
- Keti mikapu yai me kutala mpi dibuta yai ?

Tanga Jérémie 29 :11

- Inki mambu nzambi me bongisaka sambu na luzingu na beto?
- Keti ba mikapu yai yo lunga mpi kutala dibuta yai? Sambu na inki ye sambu na inki ve?

Na bimvuka ya fioti

Sala kifuanisu yankaka ya dibuta yai kansi yo vanda mutindu nzambi ke zodilaka luzingu na beto kuvanda.

Kusala na lusuasanu

“Mpila ya tata kele, mpila mpi ya muana kele”

“Bonso nzadi, luzingu na beto ke tombukaka ye mpi yo ke kulumukaka”

“Yo kele mpasi kubongisa luzingu ya bubu na kisika ya kumona nde ya mbasi ta vanda mbote”

Yonso kele bingana, nge lunga kupona yina ke tubamaka na insi na beno.

- Bingana yai ke zola kutuba inki ?
- Nge zaba yankaka yina kele kaka na dilongi mosi ti yai?
- Sambu na nge inki kingana kele kutuba masonga?
- Inki kinga na ya nge me mona nde kele nzila mosi ti biblia ?

Jérémie 5 :1

- Bantu ikua nzambi kuvandaka kusosa?
- Inki ta salama kana yandi kuzua muntu yango?

Ézéchiél 22 :30

- Bantu ikua nzambi kuvandaka kusosa?
- Inki ta salama kana yandi kuzua muntu yango ?
- Inki ta salama kana yandi kuzua muntu yango ve?

Rappelez aux étudiants que même une personne qui suit fidèlement Dieu pourrait sauver la ville entière de la destruction.

Muntu yina ke kotisa kusoba

Tanga Luc 7 :11- 17

Disolo ytai kusalamaka ntangu yezu kuvandaka kuluta na buala mosi ti balongoki na yandi ye bo kutanaka na bantu ke kenda kuzika muana ya mama mosi me fuilaka bakala. Bantu kuvandaka ti nkento yina kuvandaka kudila. Balongoki ya yezu kukumaka zulu-zulu sambu bo katukaka kumona kidimbu ya nkumbua.

- Inki me kusalama na disolo yai ?

Beno sadila sanduku ya bifuanisu sambu beno vutukila mambu nana yina ya beto lunga kulonguka na kati ya disolo yai na yina me tadila muntu yina ke kotisa kusoba.

1. **Yezu kumonaka yandi.** Bantu kuvandaka mingi. Balongoki na yandi kukumaka zulu-zulu sambu na kidimbua ya nkumbua ya bo katukaka kumona. Kansi yezu kumonaka yandi na kati ya bantu mingi. Kana beto ke zola kuvanda bantu yina ke kotisaka kusoba beto fueete vanda bayina ke monaka mambu ya bantu ya nkaka. Beto monaka kaka bantu ve, kansi beto monaka mpi muntu na kati ya bantu.
2. **Yandi kuwaka na mpasi na ntima.** kana beto ke zola kukotisa kusoba beto fueete kuwila bantu mawa. Beto fueete kuvanda bantu yina ke waka mpasi na ntima na ntwala ya mpasi ya bantu

ya nkaka. Inki bezto ke salaka kana beto ke mona bantu na mpasi na kati ya kimvuka na beto ? inki yo ke salaka beto na ntima kana beto ke mona muntu me yambula bana ti dibuta na yandi ye bana ke sansama na maboko ya nkaka na bo ? Keti beto ke waka mawa ? Lomba na nzambi yandi kupesa nge ntima ya mawa sambu na kimvuka na beno. Lomba na nzambi nge yantika kumona bantu bonso yandi ke monaka bo.

3. **Yandi pesaka ndinga ya kikesa.** Bantu ke vandaka na mfunu bo tala mambu na bo ye bo pesa bo kikesa. Mingi mingi beto ke yindulaka nde sambu na kutala bantu ke na mpasi beto fueete kuvanda kaka na kima na maboko kansi buna ve, bo ke vandaka nde na mfunu ya mua ndinga yina kulunga kuvula bo kivuvu mpe kupesa bo mua ngolo diaka.
4. **Yezu kusimbaka sanduku ya mvumbi.** Mutindu ya yezu kusalaka mutindu yai, yandi salaka kima mosi ya bo ke salaka ve na buala na bo. Ba yuda kuvandaka kusimba ba mvumbi ve, kana ve nge kuma mvindu na kimpeve. Kansi yezu kundimaka kukuma mvindu sambu na kusadisa bantu ya nkaka. Beto fueete ndima ata kigonsa, ata kukuma mvindu sambu na bantu ya nkaka. Ata bantu kutuba kua bo, kansi beto fueete sala sambu na kulemfuka na nzambi.
5. **Ngolo ya kimpeve kele na ndinga ya nzambi ti na bisambu.** Ntangu yezu kusambilaka muana ya bakala yina kufutumukaka. Kuvilana ve na kusambila na mambu ya mpasi ya nge ke kutana na yo. Sambila mpi sambu na bantu ya nkaka. Sala yo ti kundima yonso nde nzambi lunga kusoba mambu ye yandi ke talaka mpi yina ya beto ke na yo mfunu. Longa bantu ya nkaka kusambila sambu bo mpi kuzaba ngolo ya kimpeve ya nzambi.
6. **Mvutu kumonikaka.** Muana bakala kufutumukaka. Beto fueete baka ba mvutu sambu na bisalu na beto. Kana nge ke zola kusadisa bantu, yantika ntete na mambu ya fioti-fioti yina ya nge lunga kusala na pete. Kana nge baka mvutu ya mbote, bantu ta sepela ye bo ta kota mpi na mambu yango.nde na nima nge lunga kusala yina kele mua mpasi na kusala.
7. **Yezu kuvutulaka muana na mama na yandi ye yandi kuendaka kua yandi.** Meso ya bantu yonso kukumaka kaka na mama yai. Kana beto ke sadisa bantu, beto fueete sala nde meso ya bantu yo vanda na beto ve, kansi yo vanda na muntu yina ya beto me sadisa. Bika bantu ya nge me sadisa kumonika mingi ,kibeni ntangu ya bo ta bulaka disolo ya yina me kumina bo. Bika bo kubaka lukumu kansi nge ve.
8. **Nzambi kubakaka lukumu** Na nsuka nkembo nionso fueete kuvanda ya nzambi. Landila yo mbte-mbote nde na nsuka ya kisalau ya lusadisuka nkembo kuvanda kaka ya nzambi.

Vutukila disolo ya mama Lee yina ya kitini yantete ya malongi.

Mama Lee kele nkento yina ke zingaka na Mekong. Kisalu na yandi kaka kusadisa bantu ya buala na bo yina kele bansukami ya bayina kele na kisalu ve. Konso ngonda ya vandaka kutambula na mabuta na kusosa inki mutindu ya lunga kusadisa bo na kubongisa luzingu na bo. Tala masolo tautu na kati ya masolo mingi ya lusadisuka ya yandi pesaka na mabuta yai. Masolo yai kele mambu kusalamaka kibeni.

Disolo ya ntete—Mama Lee ti masamba ya bintuntu

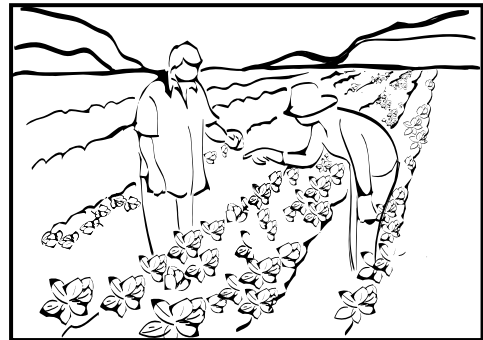
Na kinziunga na bo kuvandaka na dibuta mosi ya bansukami kuvandaka na bana zole, tata ti mama na bo kuvandaka na kisalu ve. Mama Lee kukuendaka kutala boye yandi monaka ka mua kitini ya ntoto na ntuala ya nzo na bo, ye yandi kuyufulaka bo nde : « sambu na inki beno me kunaka ve ata bintuntu awa ? yo lunga kubongisa lupangu na beno ye mpibeno lunga kuteka bintuntu na zandu ya pene-pene ».

Mama na bo kusadilaka ndongisila yai ye yandi kumaka kuteka bintuntu na zandu. Kuna na zandu bo kumaka kusosa bintuntu ya mpila na mpila — yandi kukumaka kusumba bintuntu ya nkaka na bantu ye yandi vandaka kulandila mua mbongo na zulu na yo. Ngindu kuisilaka yandi nde yandi lunga kuteka mpi bima ya nkaka. Konso suka yandi kumaka kusumba mankondo ti ba kokoti ye yandi kumaka kuteka yo na mesa na yandi.

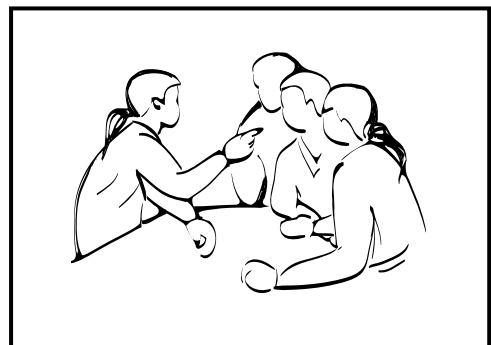
Disolo ya zole – Mama Lee ti mbala ya sukadi

Dibuta ya nkaka kuvandaka na mfunu ya lusadisu kans ibo vandaka kuzaba ata kisalu mosi ve. Bo vandaka kusala kaka tu bisalu ya fioti-fioti ya bantu yankaka. Mama lee kumonaka mpasi na bo ye yandi kuendaka kumona mama mosi ke salaka bilanga ya mbala ya sukadi. Yandi yuulaka yandi kana mbala ke tekamaka mbote, ye inki mutindu bo ke kunaka yo. Ntangu ya yandi monaka nde yo kele mbote yandi longaka bo nde nzambi ke zolaka nde beto sadisa bankueno na beto, ye yandi lombaka na bo na kulonga na dibuta yai kisalu ya kukuna mbala ya sukadi. Bo ndimaka ye mama Lee kukutanisaka bo ye bo solulaka ye bo zabanaka. Bo defaka mua ndambu ya ntoto ye bo yantikaka kisalu yina. Na nsuka ya mvula bo kuzuaka mua mbongo ye bo futaka bankua ntoto, ya nkaka bo vutulaka yo na kisalu yankaka yo sadisaka bo na luzingu ya nzo na bo.

Disolo ya tatu – Mama Lee ti kuvula kuwakana na kati ya mabuta

Dibuta ya tatu kuvandaka dibuta yina ya bana me kabuanaka ti bibuti na bo. Bankua dibuta vandaka kumona nde na dibuta kuwakana ta kota diaka ve. Mama Lee kukutanaka na bo. Yandi yukanisaka bibuti ti muana na bo. Bo kuyukanaka ye bo vutulaka kuwakana. Bibuti kubasisaka mua mbongo ye bopesaka muana na bo ya bakala sambu yandi kusala ata mua mumbongo. Yandi kuyantikaka mumbongo ya kuteka mabende ya nkulu. Dibuta na yandi kukumaka mbote ye yandi kuvutukilaka lukumu ya yandi vandaka na yo..

Beno solula na kimvuka

- Inki mutindu mama Lee ke kotisa kusoba na kimvuka na bo?
- Nge me salaka ntete bonso mama Lee na kimvuka na beno? Nge salaka inki?
- Inki mutindu mama Lee kele na kusala kulandisama na yina beto monaka na disolo ya nkento yina kufuilaka muana?
 - *Yandi kulandilaka luzingu ya bantu. Yandi kuponaka mabuta ye yandi yantikaka na kue tala bo.*
 - *Yandi kuwaka mawa sambu na bo. Yandi waka nzala ya kusadisa bo.*
 - *Yandi kupesaka bo kikesa.*
 - *Yandi ndimaka yina ta buila yandi ye yandi ndimaka kusala kisalu yango. Yandi sukaka ve kaka na kulendisa bo kansi yandi kobaka ti na kusadisa bo.*
 - *Ata na disolo yai bo me tuba yo ve beto ke na kundima nde yandi sambilaka.*
 - *Yandi kubakak mpi mvtu ya mbote.*
 - *Yandi, kubikaka bo mosi kukoba kisalu ya yandi kuyantikaka.*
 - *Nzambi kubakaka lukumu. Ata disolo me kutuba yo ve, yo ke monika na mpila bantu kukumaka baklistu.*
- *Inki dilonji beto lunga baka na mama Lee ?*
 - *Beto fueete vanda na ntimba ya kusadisa bantu ye beto fueete pesa mpi ntangu na beto sambu na bantu yankaka*
 - *Beto fueete tunga kuwakana ti bantu yina kele na mfunu ya lusadisu na kimvuka na beto. Sambu beto kuyikana ti bo, beto fueete talaka bo ntangu nionso.*
 - *Beto fueete kuwa yina ya bantu ke songa beto. – bantu ya mpasi mingi ke vandaka na mfunu ya bantu kutala bo ti kuzola bo. Kana bo kumona nde nge ke zolaka bo, bo mpi ta wa ndongisila na nge. Bo ke vandaka na mfunu ya muntu ke zola kusadisa na kifulu ya muntu ke kuisa sambu na kusambisa bo. Kana bo kumona nde nge ke kuisa sambu na kusambisa bo, bo ta pusana ve pene-pene na nge.*
 - *Beto fueete kuenda ti bangindu sambu na kunata bantu na kumona na mpila ya nkaka. Mingi-mingi bantu ke zabaka ve inki mutindu bo lunga kusoba luzingu na bo. Ba nsukami ke monaka nde bo ta kuka diaka ve na kusoba luzingu na bo ye bo lunga kubuya nionso ya nge ke songa bo sambu na kusoba na bo. Bo ke na mfunu ya muntu kuvanda pene-pene na bo ye yina ke pesa bo ba ngindu ya kusoba luzingu na bo.*
 - *Beto fueete sala ngolo sambu ba ngindu na beto yo kusalama. mamaLee kusumbaka ba mbuma ya ntete ye ya yantikaka kukuna yo ti nkento yina. Yandi kusukaka ve na kusonga bo kaka yina ya bo fueete sala kansi yandi kuendaka kumona yina kulungaka ku longa bo kisalu ya kukuna mbala ye yandi kusadisaka bo na kuzua mua ndambu ya ntoto. ,na disolo ya tatu yandi kukuendaka na dibuta yin aye yandi kusolulaka ti bo. Yandi kusong aka bantu ve yina ya bo fueete sala kansi yandi kuyantikaka kisalu kumosi ti bo.*
 - *Sala nionso na kuyantika ti kima ya fioti. Bangindu nionso ta kotisaka kusoba ve bonso ya disolo yai. Parfois, nous devons travailler pas à pas et jour après jour pour aider les gens. Kubanza ve nde bantu yonso ta monisa kusoba ya nene na mbala mosi. Na luyantiku pesa bo kisalu ya konda mpasi ye bo kumona nde bo me kununga na kisalu yango. Kana bantu me kununga kisalu ya fioti, bo ta buya ve na kumeka kisalu yina kele mua ngolo.*

Kimvuka sambu na lusadis

Ba ngindu sambu na kusadisa bantu ke vandaka mua mpasi. Sambu na kuzua ba ngindu beno sala mua kimvuka sambu na kusadisa bantu. Yo lunga vanda mua kimvuka ya beno ta kutanaka mbala mosi na mposo. Kimvuka yina ta vanda sambu na kusambila sambu na muntu mosi-mosi ya beno ke zola kusadisa ye sambu na kubasisa bangindu ya inki mutindu kukotisa kusoba. Na kimvuka bangindu ta basika mingi kuluta kana muntu ke yandi mosi. Kuvila ve na kulomba mayele ya nzambi.

Na bimvuka ya fioti

Yindula kizushi ya dibuta yina ya luyantiku ya dilongi. Yindula inki mutindu kusadisa bo na kusoba luzingu na bo na mpila nde yo kuma bonso nzambi kubongisaka sambu na bo.

Na kusukisa na nkufi

Psaume 139 :14-17

Beto ke yindulaka mingi nde luzingu na beto ya mazono yo yina mpi ta sala luzingu na beto ya mbasi. Beto ke yindulaka nde kana beto me butuka bansukami, beto ta bika kaka bansukami, kana beto ke baszadi bilanga, beto ta bika kaka basadi bilanga. Kisi ve beto ke vila nde nzambi kele ti mambu ya yandi yidikaka sambu na beto. Zaba nde nzambi kusalaka nge na mpila na nge, ye yandi tulaka makabu na kati nange ti bikalulu kaka ya nge mosi, ye yandi kusalaka nde nge butuka na dibuta yina. Yandi ke zola nde nge kusadila bima ya yandi kutulaka kati na nge sambu na kukotisa kusoba. Muntu nionso lunga kukotisa kusoba na mambu yonso, ata na dibuta na nge, ata na kimvuka ya buala na beno. Nzambi lunga kubinga nge na kuvanda kidadilu yina ke kotisa kusoba na dibundu na beno, na kinziunga na beno, to na insi na beno.

Kusadila malongi

Luzingu na nge, ke inki mutindu ? / Nge ke ndima nde nzambi kulunga kusoba luzingu na nge ya mbasi ?

- Beno sambila sambu nzambi kusonga beno inki mutindu beno lunga kusoba luzingu na beno ya mbasi ?
- Baka ntangu ya kuyindula muntu yina ya nge lunga kusadisa. Keti nge lunga kuzola kukota na kimvuka ya bantu yina ke sadisaka bankaka ?

Kana kimvujka me manisa bisambu, lombamba na bo na kukota na kimvuka ya kusadisa bantu ye bo kutana ti nge na ntangu ya kupema. Lombamba na bo, bo kusala kimvuka yina ke yantika ata na bantu iya ti nsuka ata na bantu nana ye lombamba na bo nakubongisa manaka na bo ya kukutana. Tendudila bo na nde na lukutakanu ya ntete bo pona muntu yina ya bo ke zola kusadisa. Bo yantika kukuenda kutala muntu yango. Beno sambila sambu na bantu yango. Na lukutakanu ya zole beno pesa lapolo ya kisalu ya ntete ya beno me sala, ye beno tala na inki kima bo kele na mfunu ya lusadis. Beno lombamba nzambi mayele ye beno sadila kiyeka ya kuganga ya nzambi me pesaka beto ye beno yindula inki mutindu kusadisa bo. Kuvila ve, beno lunga sala mambu ntinu-ntinu ve. Beno sosa ntete mua kima ya fioti ya beno lunga yantika na kusadisa.

Dilongi ya iya: Nzambi me pesaka beto ya mingi

Mfunu ya dilongi yai :

1. Kundima yina ya nzambi me pesaka beto
2. Kubakisa nde makabu ya nitu ti ya kimpeve yina kele na nitu na beto me luta makabu yina yonso kele na nganda ti bigangua yankaka ya nzambi.

Bisadilu

1. Mukanda ke songa muntu na muntu yina ya yandi ta sala.
2. Mukanda sambu na kulonguka biblia.
3. Sanduku ya bizushi – Karti ya mambu ta sadisa beto na kisalu

Luyantiku

Na ntwala ya kuyantika ti nazonkanda ya mvimba,lomba na muntu mosi ya yilama sambu na kutanga mambu yai..

Mundimi mosi na kati ya lusambu ya yandi mosi yandi ke tanga Mt. 25 :14-30. Yandi kuditubila nde :

Mu ke zola kuvanda bonso nsadi yina kubakaka ba talanta tanu sambu musadila nzambi mambu ya nene ! Kansi yo ke mpasi sambu na nsadi yina kubakaka kaka talanta mosi... sambu na mono mu ke mona nde mfumu kusalaka yandi nku ! Mbote ! Yo me tala mono ve sambu mono ke kua mono na dikabu ya ngolo ve yina ya mu lunga kusadila nzambi. Nkutu mu ke kua mono nsukami !!! Yo ke monika polele mu ke na mpila ve ya kusadisa bantu ya nkaka sambu mono mosi nkutu kele muntu ya mpasi. Oh Mfumu, sadisa mono ye pesa mono mua makabu ya mu lunga kusadila... »

- Inki nge me mona na disolo yai ?
- Inki mundimi yai ya nsukami me kutuba ?
- Mambu ya yandi ke tuba yo kele na nzila?
- Sambu na inki ya vandaka kuyindula mutindu yai ?

Kulonguka biblia

Tanga Matthieu

25 :14-30 na bimvuka ya fioti

Mikapu 16-18

- Inki ba nsadi me sala ti ba talanta na bo?
- nge ke kudikukisa ti ba yina kusadilaka ba talanta na bo to ti yina kubumbaka ya yandi?

Mikapu 19-23

- Mfumu kusalaka inki ntangu ya kuisaka kuvutuka ?
- Inki yandi tubaka na bayina kusadilaka batalanta na bo ?

Mikapu 24-28

- Yina kubumbaka talanta na yandi, mambu na yandi kuavandaka inki?
- Mfumu kutubilaka yandi inki ?
- Sambu na inki nge ke ndimaka nde bandimi mingi ke sadilaka ve matalanta na bo ?
- Beto lunga kusala inki?

Beto sosa ve na kutina kisalu ya bo me pesa beto

Lomba bantu tanu ya luzolo ya mbote na kutanga mutindu ya kutina kisalu yina ya bo zaba.

Muntu me kuma pene ya kinunu = “Oh, kana mu vandaka diaka leke. Mu zola kuvanda ti ngolo mingi na nitu sambu na kusadila nzambi na ba talanta na mono. Kansi sesepi mu me me kuma mununu ye nitu me kulemba”

Muntu yina kele ntete leke = “ Oh, kana mu vandaka mbuta. bantu zolaka kuwila mono ye mu zolaka kunatisa bantu na kusadila nzambi. Kansi bubu yo ke mpasi sambu mu ke muana ya fioti “

Muntu ke salaka kisalu yankaka = “Oh, kana mu vandaka ti ntangu. Kansi kisalu ke baka munu ntangu mingi, ntangu ya kusadisa bantu ya nkaka kele ve.”

Muntu kukonda kulonguka mingi = “Oh, kana mu longukaka mingi yo zolaka vanda mbote.mu longukaka ata nzonkanda ya theologie ve, pasteur mukueto, kulongukaka nzonkanda ya biblia yandi lunga kusadisa bantu ya nkaka”

Muntu yina kele nsukami = "Oh, kana mu vandaka na mbongo mingi. Mu zolaka kusadila nzambi mbote, sesepi mono kele na mpasi munu mosi mpila ya kusadisa muntu yankaka yo kele ve"

Beno solula na bimvuka ya fioti

- Inki yo nge me sadilaka ntete?
- Inki yo nge ke waka mingi na kati ya dibundu na beno?
- Na nionso ikele awa ya nsadi yina kubumbaka talanta kele inki yo?
- Keti Mfumu kundimaka ntendula na yandi?
- Beno ke yindula nde nzambi ke ndimaka mpi ya beto?
- Inki beto lunga sala na kumanisa mambu yai ?

Beto kele na mfunu ya kumona nionso ya nzambi me pesaka beto

Beto ke waka mingi luvunu ya Satana ye beto ke ndimaka nde beto kele na kima ve. Beto ke kukukusaka na bantu ya nkaka ye beto ke monaka kaka yina ya beto kele na yo ve. Bu bu beto ke mona diaka yina ya nzampbi me pesaka beto.

Sambu beto kuvanda na ngindu ya mbote beto ke kabisa yo na bitini tatu – makabu ya bumuntu kele na nitu na beto, makabu ya nganda yina nzambi me tulaka na insi ntoto, makabu ya kimpeve.

Makabu ya bumuntu kele na nitu na beto: yo ikele makabu yonso ti ngolo yonso ya nzambi me pesaka beto. Mumbandu : kuzaba kutuba, kuzaba kubaka lukanu, kuzaba kulamba madia, kuzaba kusala tiya...

Makabu ya nganda: yo kele bima yonso ya mfunu ya nzambi me tula ka na kati ya mabuala na beto. Mumbandu: masa, ntoto, ntangu, ba nzonkanda ...

Makabu ya kimpeve: yo ikele makabu yonso ya beto kele na yo sambu na kuyukana na beto ya mbote ti nzambi. Mumbandu: bidimbu ya nkumbua, bisambu, ngolo ya kimpeve ya nzambi ...

Landila yo mbote-mbote kana nzonkanda ke bakisa lusuasanu kele na kati ya bitini yai tatu. Kabisa nzonkanda na bimvuka, lomba na bo, bo yantika kupona ba karti yina me kukana ti mambu ya bo kele na yo ye mpi ti mambu ya bo kele na yo ve na kimuvuka ya buala na bo. Kana bo me manisa, lomba na bo, bo yindula diaka mambu tanu yina ya bo kele na yo.

Lomba na bo, bo kutala mbote-mbote ba mvutu na bo. Yufula na bo kana kele ti muntu kele na kima ve. Zaba nde ata beto ke monaka nde beto kele na kima ve, kansi masonga kele nde nzambi me sakumunaka beto. Yandi me pesaka beto ya mingi. Na kifulu yza kuyindula nde beto kele na kima ve, beto fueete sosa ntete kusadila yina ya nzambi me pesaka beto.

Tanga diaka Matthieu 25 :20-23

- Inki ke salamaka kana beto ke sadila yina ya nzambi me pesaka beto?
- Keti beto ke sadilaka yina yonso ya nzambi kupesaka beto?
- Inki mutindu beto kufuana kusadila diaka mbote yina yonso ya nzambi me pesaka beto ?

Bisadi bilanga

Bantu kulongukaka mambu yai kumonaka nde makabu kele kati na beto me kuluta mfunu na makabu yonso yina kele na nganda na beto. Na kimukristu na beto, beto ke mona diaka nde makabu ya kimpeve kele mfunu mingi sambu yo ke sala nde buzui na beto yo kuenda na ntwala.

Tanga disolo yai

Na Constanza ntoto kele ya mbote, masa kele ya kufuana ye ntangu ti mvula kele Ya mbote sambu na bisalu ya bilanga.

Na nima ya bitumba ya zole yina ya nene, bantu ya Japon kutinaka kuna na buala na bo. Ntangu ya bo kumaka kuna, bo vandaka na kima mosi ve, bilele ya kuluata. Bo yantikaka kuzinga na kati ya bankua buala.

Bo kukunaka bilanga.na nima ya ba mvula makumi zole bantu ya Japon kumaka ba mvuama. Bo kutungaka ba nzo ya nene mpi ya kitoko kansi bankua buala vandaka kaka bansukami.

Inki mutindu yo kusalamaka buna ? Bo yonso kuvandaka kaka na buala mosi ye mpi na ntoto kaka yo yina mosi. Lusuasanu kuvandaka na mabanza na bo. Bantu ya Japon kuvandaka kubanza ata mpasi kele kansi kulunga mbote na luzingu kusala kisalu ngolo kibeni,

kulemba ve, kubika mpi ve. Kansi bankua buala kuvandaka na mabanza nde luzingu na bo ta soba kua yo diaka ve. Bo vandaka kundima nde mutindu bankaka ti ba tata na bo kuvandaka bansukami, bo mpi ta vanda kaka bansukami. Ntangu ya mpasi kuvandaka kukumina bo, bo vandaka kusala kima mosi ve, sambu bo vandaka kumona nde yo ke luzingu ya nzambi kubongisaka sambu na bo.

- Inki me kuluta na disolo yai?
- Inki kele mfunu na mutindu ya kuyindula ya bantu yai?
- Inki beto fuana kulonguka na disolo yai?
- Inki beto fueete sala yina lunga kufuanana ve na bantu yai kulandisama na disolo yai ?

Ssadisa nzonkanda na kubakisa nde yo kele kaka ntoto mosi. Lusuasanu kuvandaka na mabanza na bo ti na lukuikulu na bo. Bantu ya Japon kuvandaka na makabu ya nganda ve kiteso mosi mpi ba nkua buala. Kansi bantu ya japon kuvandaka ti dikabu na bo ya kati ya mbote. Kana beto ke sadila ndinga ya nzambi yo ta natisa mabanza na beto ti lukuikulu na beto sambu nde makabu na beto ya kati kuvanda ya mbote.

Dilongi ya tanu : Satana kele muntu ya luvunu

Mfunu ya dilongi :

kubakisa :

1. Satana ke kusaka beto ti na lukuikilu ya misisa na beto na yina me tadila kisalu, kivuvu, bumuntu, ti bigangua ya nzambi... — Luvunu na yandi ke kanga beto na kinsukami.
2. Bonso bakristu ya mbote, beto fuefe zaba masonga sambu yo ta kangula beto.
3. Nzambi kutindaka beto sambu na kusala balongoki na ntoto ya mvimba yo kele mpi kunata masonga na mambu yonso ya luzingu.

Bisadilu

1. Sanduku ya bifuanisu — Ba karti ya mambu ya luvunu.

Luyantiku

Tanga Jean 8 :44

- Mukapu yai ke binga satana nani?
- Inki ba mbandu ya luvunu ya satana ya nge lunga kutanga?
- Keti luvunu ya satana ke simba luzingu na beto bubu yai?

Satana kele tata ya luvunu. Kubanda luyantiku yandi kukusaka ye ti bubu yandi, kele kaka na kukusa bantu. Yandi ke zola nde beto kuvanda bansukami ti bantu ya nzala. Yandi kuzaba nde kana beto kuzitisa bansiku ya nzambi, nzambi ta sakumuna beto. Yandi ke zolaka ve nde yo kusalama buna yo yina yandi ke kusaka beto.

Inki ba luvunu satana ke tubaka?

Satana ke kusaka na ba mpila yonso. Beto ta tala bubu yai ba ndambu ya ba luvunu na yandi yina ke kangaka beto na kinsukami.

Tala diaka karti mosi-mosi. Tala mbote kana mnzonkanda ke bakisa ba luvunu yango. Lomba bo na kuyika ba luvunu zole yankaka ye yika yo na ba karti yina zole ya mpembe.

Tulula ba karti nionso na ntoto ye lomba na nzonkanda na kutulula ba papié na zulu ya luvunu mosi-mosi yina ya bo ke ndimaka.

Kabisa nzonkanda na bimbuka ye lomba na bo na kusolula sambu na luvunu mosi-mosi ye bo kuyindula inki masonga ya nzambi kele sambu na luvunu yina. Ye lomba na bimbuka yonso na kupesa lapolo na bo

Kisalu kele ndola ya nzambi ti mpasi mingi. Kulunga mbote kusala kisalu kaka fioti.

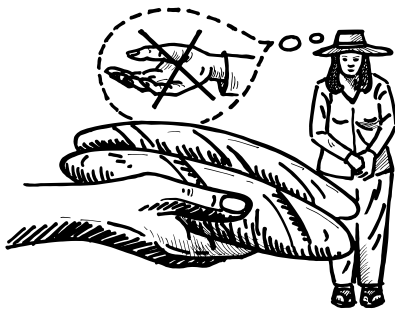
Beto gangamaka sambu beto kusala kisalu. Adamu kusala kisalu kuntwala yandi kubua na masumu. Kisalu kele sambu na lukumu na beto ti ya nzambi.

Beto butukaka bansukami ye beto ta fua mpi bansukami

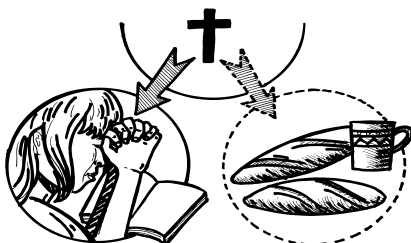
Kana beto ke lemfuka na nzambi yandi ta sakumuna beto.

Beto kele bansukami ya nene mpila ya kukaba kele ve. Bantu yankaka nde fueete kabila beto.

Ata bansukami ya nene bo mpi fueete pesa. Na mukanda ya malachie nzambi ke tuba nde bantu ke na lusakumunu ve sambu nzambi kele na kifulu yantete ve na luzingu na bo. Yandi ke lomba na bo na kumeka yandi ye bo tala inki ta salama kana bo yantika na kupesa bonso yandi kulombaka bo. Beto fueete ndima nde nzambi me pesaka beto nionso ye yandi ke na mfunu ya kupesa beto diaka nionso ya beto ke na yo mfunu.

Nzambi ke talaka kaka mambu ya kimpeve.

Nzambi ke landilaka mambu nionso ya luzingu na beto. Nionso kubebaka na kubua ya muntu na disumu ye yandi ke zola kuvutula kuwakana ti bitini yonso ya luzingu na beto.

<p>Nzambi ke zola nde beto kusuka kaka na kulonga nkueno na beto — ba mpasi na yandi yankaka me tala beto ve.</p> 	<p>Nzambi ke lombamba na beto na kuzola nkueno na beto. Ntangu ya yandi ke tuba sambu na bankombo ti mameme yandi ke songa beto nde kuzola kele kupesa madia, masa, ti kifulu ya kuvanda. Ntangu ya bo yufulaka yezu nani nkueno na beto yandi kubulaka disolo ya musamaliya yina kukutanaka ti nzenza na nzila ye yandi kusadisaka yandi.</p>
<p>Beto lunga ve kusoba luzingu na beto kana bantu yankaka me kusadisa beto ve.</p> 	<p>Nzambi me sakumunaka beto. Beto fuete kangula meso ye beto fuete mona yina ya nzambi me pesaka beto ye beto yantika na kusadila yo. Kana beto ke sadila yina ya yandi kupesaka beto ye beto ke sadisa bankaka yandi ta sakumuna beto. Na kitini ya ntete beto me tuba sambu na mama Lee yina kuvandaka kusadisa bantu na kupesa bo ba ngindu ya mpa.</p>
<p>Kele ti bantu me luta bantu yankaka. Beto ke kua beto na mfunu ve.</p> 	<p>Beto salamaka na kifuanisu ya nzambi ye nzambi ke zolaka muntu nionso. Na kimfumu na yandi muntu ya kuluta mfunu kele ve, muntu mpi ya kukonda mfunu kele ve. Yandi kusalaka muntu nionso ti kikuma.</p>
<p>Ndinga ya nzambi ke simbaka kaka luzingu na beto ya kimpeve.</p> 	<p>Yezu kufuaka sambu kuwakana kukota na mambu nionso ya luzingu na beto, yo kele kaka na kimpeve ve.</p>

Kisalu ya luvunu ya satana ke salaka ?

Luvunu ya ya satana kulunga kubebisa luzingu na beto na mpila mosi ya ngolo.

Tanga disolo yai :

Sambu na inki mfinda ke vandaka na lueka ya ntoto ya kukonda masa ti ba nti ? Bantu yina ke zingaka na ntoto ya mutindu yai kele ba Arabe. Bo ke kuikilaka nde Allah me shinzaka insi na bo. Bo ke salaka kima mos ive sambu bo ke kuikilaka nde ntoto na bo kele ya mbote ve ye mpi yo ta bika kusadisa bo na kima mosi ve. Bantu yankaka ke zingaka na ntoto yina kele ba juif (ba yuda). Bo ke kuikilaka nde yo kele ntoto ya nzambi kupesaka bo. Bo ke kuikilaka nde yo kele ntoto yina miliki ti buiki ke tiamukaka mutindu biblia kutubaka. Bo ke kuikilaka nde biblia kulombaka na beto na kuyala ntoto yai, na kukeba yo, ti na kusala yo yina ya beto ke na yo mfunu. Yo yina bo kusadilaka kiyeka ya nzambi me pesaka beto na kusala yonso sambu bo kubasisa masa na ntoto yina. Bo kusalaka nionso bo kunaka mfinda na ntoto yango. Nzambi kusakumunaka kisalu na bo ye bubu ya ibo ke vandaka diaka na mpasi ve.

- Inki lusuasanu nge me mona na ba arabe ti ba juif?
- Inki lusuasanu kati na ntoto ya ba arabe na ya ba juif ?

Sadisa nzonkanda na kubakisa nde ba Arabe kukuikilaka luvunu ya satana yo yina ntoto na bo kele mutindu yina kansi ba Yuda kukuikilaka masonga ya nzambi yo yina bo kele na bima mingi.

Tala diaka ba karti ya mambu ya luvunu. Na konso mambu ya luvunu yindula inki lusuasanu ikele kati na muntu yina ke kuikila luvunu ti muntu yina ke kuikila masonga ya nzambi. Yindula mbandu ya ntete – Kisalu kele ndola ya nzambi. Kana muntu ke kuikila nde kisalu kele ndola ya nzambi, ya ta kudipesa na kisalu ve. Yandi ta kumanisaka kisalu na yandi kana ya me dia mbote. Yandi ta waka kitolko ve na kusala kisalu ye ya ndi ta salaka kisalu kaka ya fioti. Kansi kana muntu ke kuikila nde kisalu ke kima yina ke pesaka beto lukumu ye kima yina ke pesaka nzambi nkembo ya ndi ta sala kisalu na mpila mosi ya ngolo kibeni. Ye mpi kisalu yina ta sadisa luzingu na yandi. Yandi ta bika kisalu na yandi ve, ye ata mpasi kele na kisalu yango, yandi ta yambula yo nsualu ve.

Na bimvuka ya fioti

Beno tala na kimvuka luvunu mosi-mosi ye beno solula sambu na kisalu yina luvunu ke salaka. Na nima beno pesa lapolo na nzonkanda.

Lomba na nzonkanda bo kuyindula inki kusoba ta vanda na buala na bo kana muntu nionso ke kuikila masonga ya nzambi kansi luvunu ya satana ve. Kimvuka na bo ta vanda ya mbote to ya mbi? Pana kimvuka na bo ta fuanana ti mutindu nzambi kubongisaka to ve?

Beno lutisa ntangu na bisambu sambu nzambi kukatula ngolo ya kimpeve ya luvunu na kinziunga na ben oye yandi kusadisa beno sambu mabanza na beno kufuluka na masonga.

Inki mutindu kukatula luvunu na kati na beto?

Tanga Jean 8: 31-32 “Ye yandi tubilaka na ba yuda yina kundimilaka yandi nde: kana beno kuvanda kati ya ndinga na mono, beno kele blongoki na mono kibeni; beno ta zaba masonga ya masonga ta kangula beno”

- Inki mutindu beto lenda zaba masonga ?
- Masonga ta sala inki ? (Yo ta kangula beto na inki?)

Kana beto ke zola kukatuka na luvunu ya satana beto kele na mfunu ya masonga yina ke katuka na nzambi. Nzambi kutbaka nde yandi ta tindila bakristu « Mpeve ya masonga, yandi ta natisa beno na masonga » (Jean 16:13). Lomba na nzambi yandi kusonga beno masonga ye beno tanga biblia sambu beno bakisa masonga ya nzambi. Beno lomba na nzambi yandi kusadisa beno na kubakisa biblia ti masonga na yandi.

Dilongi ya sambanu: Kutala yina ke mfunu

Mfunu ya dilongi

1. Kupesa nsangu me tadila bimbuka
2. Kusadisa kimvuka ya nzonkanda na kuyindula kusoba ya bimbuka ya buala na bo.
3. kusadisa kimvuka ya nzonkanda na kusala manaka sambu na kusoba ya kimvuka na bo.

Matériels

1. Ba karti ya konda kima
2. Ba papié ya nene.

Luyantiku

Kisalu me bikala sambu na kusoba ya kimvuka na beto kele kusosa ntete na kuzaba mbote-mbote kimvuka na beto ye kutala inki mpasi beto kele na yo, ye inki beto fuefe vanda na yo mfunu na bilumbu ke kuisa.

Pona “ dititi mosi ya mbongo ya dollar ” — dititi mosi ya mbongo na beno — kima mosi ya bantu nionso kuzaba mbote.

Lomba nzonkanda na kupesa ba mvutu na ba ngiufula yai. Tula ba ngiufula na mbongo yina bantu nionso ya nge ke longa kuzaba mbote.

1. Mbala ikua ntalu yai « 1000 » kele na dititi ya mbongo yai ?
2. Mbala ikua ngogo yai « mille » kele na dititi ya mbongo yai?
3. Nimelo ya mbongo yai kele inki kifulu ?
4. Nimelo ya mbongo yai kele ya inki mukubi?
5. Inki niama kele na mukongo ya mbongo yai?
6. Niama yango ke sala inki?
7. Bantu kele ikua na mukongo ya mbongo yai?
8. Inki mambu bo me sonika na kitini ya zulu ya mbongo yai?

Tendula nde mbala mingi kana beto me yikana mingi ti kima mosi, beto ke monaka ve yina kele na kati na yo. Mfunu ya ngalasisi yai kele sambu need beto kutala diaka mbot-mbote kimvuka na beto ye beto yindula inki mutindu beto lenda kusadisa.

Mabuta

Beno sala bifuanisu ya ba nzo tatu na papié ya nene. Sonika na ba nzo yina nsukami ya nene, nsukami, mvuama na konso nzo sonika dibuta mosi yina me fuanana na mambu ya kele na ba nzo yai. Lomba bo na kutula na ntwala mambu yai

- Nzo ya inki mutindu
- Madia
- Ba niama
- Ntoto
- Bilele
- Nzonkanda
- Kisalu

Kana bo me manisa, lomba, na nzonkanda bo kutala ntalu ya bantu ikua na kimvuka na bo kele na mosi-mosi ya mambu yai.

Mumbandu:

Mvuama	Nsukami	Nsukami ya nene
Inzo ya ngolo, ba saki ya loso ti bilele mingi. Bo kele na Télévision ti tuku-tuku ti video ti ba niama ti bakiti ya kitoko. Madia kele mingi sambu na mbala tatu na kilumbu mosi ti misuni. Bana ke fuaka nzala ve na nzonkanda.	Bo kele na nzo kaka mosi ya konda kima ya mbote na kati. Kudia mbala mosi. Bilele mingi ve. Bo ke diaka matembele	Nzo na bo ke zola kubua. Kudia mbala mosi kaka – loso ya mpamba ti mungua. Kima ya kudila yo kele ve..

Kimvuka ya buala

Sadisa bo na kusala na ikmvuka karti ya buala na bo.

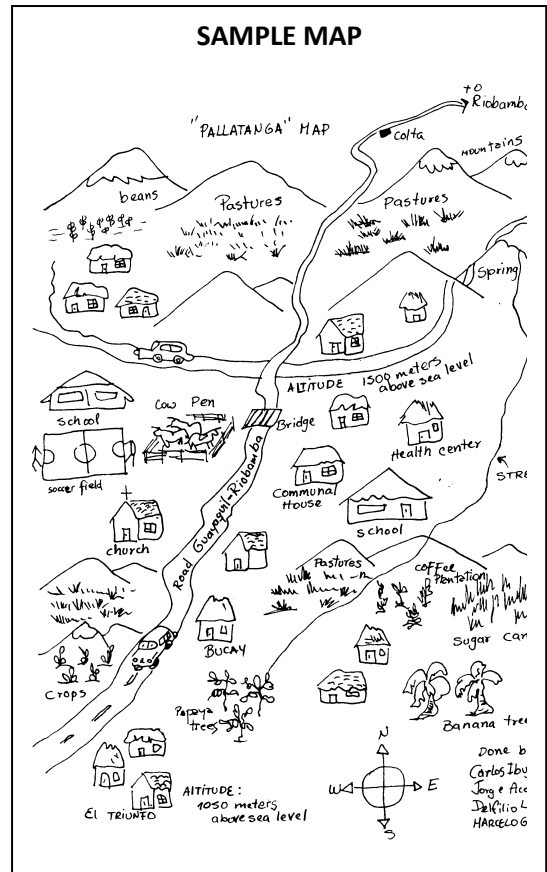
Kana bantu kele ya mabuala ya lusuasanu konso bantu kusala kimvuka ya buala na bo. Kana bo me luta ntalu ya sambanu, kabisa bo na ndambu zole ye lomba na konso kimvuka na kusala karti mosi.

Kana bo me manisa kusala karti na bo, lomba bo na kusonga mambu yai na kati ya karti na bo:

- Kisika bantu ke bakaka masa ya kunua
- Ba nzonkanda, ba lupitadi, ba zandu ...
- Bisika ya bantu ke sambilaka
- Kisika ya bantu ke bakaka makala to ba nkuni
- Ba nzila ya mfunu mingi ...
- Bisika ya ba nsaka

Kana bo me manisa kusala ba karti, lomba na bo na kutala kana kele ti mambu kele kele ya kukukana to kele na lusuasanu. Kana bo kele ya kimvuka ya buala mosi, bo ta pesana bangindu sambu na yina ya bo kele na yo ve.

Kana ba karti yantete me mana bo kusala ba karti ya zole ya mutindu bo ke zaola nde buala na bo kuvanda na nima ya ba mvula kumi. Lomba na bo, bo kusonga yina ya bo me kuyika ya mpa ye sambu na inki. Na inki mutindu yo kele na lusuasanu ti karti yuina ya ntete? Sonika ba kusoba nionso na mukanda ya lapolo ya malongi.

Sadisa ntete bisalu yina kele na mfunu mingi

Beno yindula ba kusoba yina ya beno ke zola yo kusalama na mabuta na beno. Sonika yo na karti mosi. Yika yina ya me kusoba na kulanda ba karti ya bimvuka ye sonika yo na kati ya ba karti. Tula ba karti yonso kisika mosi. Lomba na bo, bokutala yo mbote sambu na kuzaba kana kele ti kusoba yina ya bo ke zola kansi yo me kota ntete ve na karti.

Lomba na nzonkanda bo tula yo kifulu mosi na ndonga ye bo kutula yo mosi na zulu yankaka ye bo kusionika mutindu yai : ya kuluta mfunu, ya mfunu, ya mfunu mingi ve. Na bakarti ya kuluta mfunu beno sonika mambu tatu na ba karti ya mfunu beno sanika mambu zole ye na ba karti ya mfunu mingi ve beno sonika mambu mosi. Beno vutula ba karti kisika mosi ye lomba na nzonkanda bo tula yo mutindu yai : pete na kusala yo. Yankaka: mpasi na kusala yo. Na ba karti ya pete na kusala bo sonika mambu tatu na ba karti ya mpasi na kusala bo sonika mambu mosi.

Beno sosa ba karti yina kele ti mambu sambanu (to mabu tanu kana ya sambanu kele ve). Yo kele ba karti yina kele na mbala mosi « mfunu mingi » ye na mbala mosi « pete na kusala ». Na ba karti yai beno pona mosi to zole yina ya beno ta yantika na kusala kisalu.

Kuntwala ya kumanisa beno baka ntangu ya kusambila ye beno lomba nzambi yandi natisa beno na kisalu yango. Kana ntangu kele beno pesa kimvuka kikesa ya kusala manaka sambu na kisalu na bo ya luzolo yina ta salama na nima.